

Justeradt R. K. M. S. v. a.

N° 32

Till Bankoutskottet.

Med infordradt utlåtande ang. kvinnas
användande i riksbankens tjänst.

Uti en till fullmäktige den 23 april 1907 aflämnad skrifvelse har utskottet, med anledning af ett inom utskottet väckt förslag att till extra ordinarie tjänstemän i riksbanken jämväl kvinna må kunna antagas, anhållit att fullmäktige ville till utskottet afgifva yttrande, om och i hvilken omfattning kvinna må kunna användas i riksbankens tjänst antingen endast såsom extra ordinarie eller jämväl såsom ordinarie, och, i senare fall, om särskild löneskala för kvinnliga ordinarie tjänstemän bör upprättas.

Den nu af utskottet väckta frågan om kvinnas anställning i riksbanken har tidigare varit föremål för behandling inom såväl utskottet som riksdagen.

Vid 1887 års riksdag väcktes inom andra kammaren en motion i syfte att vidga kvinnans verksamhetsområde därtill, att rättighet lämnades ogift kvinna till inträde jämväl i riksbankens tjänst. Till stöd härfor åberopades hufvudsakligen två skäl, det ena att de enskilda bankerna funnit med sin fördel förenligt att låta en del göromål vid bankkontoren verk-

ställas af kvinnliga biträden samt att erfarenheten härvid ådagalagt kvinnornas fulla likställighet med männen i plikettrohet, noggrannhet och arbetsduglighet, och det andra, att den medelafloining, som tillkom riksbankens tjänstemän och betjante, genom användande af kvinnor borde kunna något nedsättas.

Yttrande häröfver erkände fullmäktige, att kvinnornas arbete i enskilda penninginrättningar anses tjänst hittills i det hela visat goda resultat.

Detta arbete syntes dock i allmänhet hafva omfattat endast en del göromål. Fullmäktige medgafvo äfven, att inom riksbanken vissa göromål skulle kunna anförtros åt kvinnor, men vid frågans bedömande borde icke förbises, i hvad mån ett o villkorligt medgifvande till anställning för kvinnor i riksbankens tjänst kan andes innefatta full befodringsrätt för dem. Tjänstebefattningarna inom riksbanken äro icke så strängt afsondrade från hvarandra, att ej tätta omflyttningar måste förekomma, och för tjänstgöringen inom de högsta graderna var det, enligt fullmäktiges åsikt, af rikt, att den tjänstgörande är någorlunda förtrogen med organisationen och göromålen i deras helhet.

Beträffande det andra i motionen anförda skälet kunde fullmäktige ej finna, att såvitt ej en mängd första gradens tjänster skulle besättas med kvinnor, någon nämnvärd reduktion af medelsiffran skulle vinnas.

Med afseende å aflönningens knapphet och frånvaron för kvinnorna af grundad förhoppning om att blifva till högre grader beförade, kunde fullmäktige för öfrigt ej antaga, att kvinnor med full kompetens till anställning i bankens tjänst skulle finnas med sitt intresse förenligt att underkasta sig tjänstgöring såsom extra ordinarie i riksbanken. Och med hänsyn åven därtill, att något behof ej syntes finnas att utvidga kretsen af dem, som söka inträde i riksbanken, ansågo fullmäktige sig icke åga skäl att tillstyrka bifall till motionen.

Två af fullmäktige voro dock af annan mening, i det de af anförda skäl ansågo, att fullmäktige saknat giltig anledning att afstyrka bifall.

Utskottet fann sig icke för det då varande böra förelä riksdagen någon åtgärd, och i öfverensstämmelse därmed blef åven riksdagens beslut. Men utskottet anmodade fullmäktige att inkomma med yttrande, huruvida ett berättigande för riksbankens styrelse att under samma villkor, som då voro för virnande af anställning i riksbankens tjänst bestämida, kunna antaga kvinnor såsom i. o. tjänstebiträde i riksbankens afdelningskontor skulle finnas lämpligt och att i så fall afgifva förslag till de ändringar i bankoreglementet, som för detta ändamål kunde finnas präkallade.

Till fullgörande af detta uppdrag infortrade fullmäktige yttranden i ämnet af från afdelningskontorens styrelser. Tre af dessa tillstyrkte förslaget om kvinnors antagande till extra biträde vid afdelningskontoren, en af styrelserna, nämligen den i Visby, under framhållande att styrelsen, till följd därpå att den icke kunnat erhålla biträde af någon lämplig och pålitlig man, till extra biträde tillfälligtvis antagit en kvinna, hvilken berömligt skött henne ålagda arbeten. Styrelserna

vid de öfriga afdelningskontoren funno däremot förslaget hvarken lämpligt eller nyttigt. Det uttalandes, att vid afdelningskontor kvinnor endast i undantagsfall kunde erhålla lämplig sysselsättning. Dessutom voro de ordinarie tjänsterna ofta så ansträngande, att kvinnorna svårligen skulle kunna under en längre tid sköta dem. Befordringsutsikterna voro således för kvinnorna små. Men de extra ordinarie tjänsterna hade hittills haft sin betydelse till utbildande af dugliga tjänstemän i ordinarie graden. Denna betydelse skulle nu betydligt inskränkas, och svårighet skulle uppstå att vid fall af behof erhålla vikarier till ordinarie tjänster. Afven kunde befaras att till men för göromålens skötande ombyte af e. o. tjänstebiträden oftare skulle förekomma. Då för öfrigt blott ett fåtal kvinnor skulle kunna blifva anställda, var det för kvinnorna själva föga att vinna af den ifrågasatta ändringen.

För egen del erinrade fullmäktige i skrifvelse af den 26 januari 1888 hufvudsakligen om de af fullmäktige år 1887 anförda skälerna samt framhöllo nödvändigheten af vissa organisatoriska förändringar, därest kvinnorna med fördel skola kunna användas i riksbankens tjänst. Beträffande särskildt kvinnornas anställning såsom e. o. biträden vid afdelningskontoren, ansågo fullmäktige, att de styrelser, som afstyrkt förslaget, därför anført giltiga grunder, ~~pa~~ ^{hvadan} att/detsamma under då varande anordning af kontoren och deras personal icke ^{borde} ~~smatte~~ till någon åtgärd förankada.

Fullmäktige ansågo sig således för det dåvarande böra afstyrka förslaget. Dock framhöllo i en reservation tre utaf fullmäktige icke blott möjligheten utan ock fördelarna af kvinnans anställning

i riksbankens tjänst, och uttalades af dessa full-^{myndiga} maktige, att de för sin del skulle hafva önskat att fullmäktige i sitt utlåtande intagit en mindre afböjande hållning till frågan.

Något uttalande till riksdagen i anledning af fullmäktiges utlåtande framkom icke, och frågan har därefter icke varit på tal inom riksdagen.

Det läres nog ej kunna förnekas, att under den tid af nära tjugo år, som förflutit sedan frågan om kvinnors anställning i riksbanken sålunda afhandlades, uppfattningen om lämpligheten därpå mycket ändrat sig. Den stora användning i den enskilda affärsverksamheten, som kvinnan sedan dess vunnit, har här till helt naturligt bidragit. Med ännu större skäl än förut kunna fullmäktige därför ^{antaga} ~~vidkomma~~, att en del riksbanksgörörelser, särskildt inom hufvudkontoret, ~~sammoliket~~ skola kunna utföras fullt lika väl af kvinnor som af män. Men frågan om kvinnans anställning i en organisation, sådant som riksbankens med dess olika tjänste- och lönegrader, är dock af skäl, som tidigare af fullmäktige anförts, ej så enkel som den vid ett första betraktande vill synas. Vid en ändring af hittills gällande praxis i fråga om tjänstemäns anställande i riksbanken därhän, att jämväl kvinnor må vinna inträde, är det därför af vikt att tillse, att icke några olägenheter för bankens administration därpå uppkomma. ~~En viss tids erfarenhet härutinnan synes fullmäktige~~

Enligt fullmäktiges inakt finnes ej

oundgängligen nödig. Något hinder i nu-
varande bestämmelser ^{något hinder} finnes ej enligt full-
mäktiges ~~äsk~~ att antaga kvinna till e. o. tjän-
steman i riksbanken. Om så sker, uppställer
sig därefter ganska snart och djälfmant frågan
om de kvinnliga biträdenas befodringsrätt och
befodringsstus. Fullmäktige låra då ej under-
låta att föreslå nödiga bestämmelser, men full-
mäktige skola då bättre kunna öfver-skåda verk-
ningarna af en utsträckt rätt för kvinnan att
vinna anställning i banken och därmed äfven
äga större möjlighet att afgifva ett tillfreds-
ställande förslag.

Af dessa skäl hafva fullmäktige
ansett sig icke för närvarande kunna i vid-
sträcktare mån, än nu skett, yttra sig i det
till fullmäktige hänvisade ämnet.

Utdrag af det vid ärendets behand-
ling hos fullmäktige föda protokoll med däri
intaget särskildt anförande ^{anföranden} af ~~undertecknad~~
Skarin bifogas.

Stockholm den 25 april 1907.

Fr
Å
angående
för riksbau

En
met protokoll
i sällighet
slutit vissa
stadgar
och därbl
da stadgar
Hauke
onäktige
kommande
den nuvar
uppläpda
i två par
med hänse
Summits
varande
hvarjämte
närmare
formellt
och 108 an
da fu
besloto, att